

วิมานลอย :

“สุกายิตสอนหญิง” ผสม “สมบัติผู้ดี”

ฉบับอเมริกัน

*เด็กิง พันธุ์เด็กิงอมร

เป็นเวลากว่า 60 ปีแล้ว ที่ผู้อ่านและผู้ชมทั่วโลกรู้จักนวนิยายเรื่อง “วิมานลอย” หรือ GONE WITH THE WIND ของนักเขียนสตรีชาวอเมริกัน มาร์กาเรตต์ มิตเชลล์ (Margarett Mitchell) เป็นอย่างดี

มาร์กาเรตต์ มิตเชลล์ ใช้เวลา 10 ปี สำหรับเขียนนวนิยายเรื่องนี้ ซึ่งมีเนื้อหาหลักเกี่ยวกับ เหตุการณ์สงครามกลางเมืองระหว่างฝ่ายเหนือและฝ่ายใต้ของสหรัฐอเมริกา ในช่วง ค.ศ.1860-1865 และการฟื้นฟูสภาพบ้านเมืองภายหลังสงคราม โดยผู้เขียนนำเสนอเรื่องผ่านมุมมองหรือทรรศนะของผู้คนฝ่ายใต้

จากนวนิยายขายดีหนากว่าพันหน้าสู่แผ่นฟิล์มยิ่งใหญ่ ยาว 4 ชั่วโมง

กล่าวได้ว่านวนิยายเรื่องนี้มีจำนวนจำหน่ายเกือบมหากาฬที่สุดในประวัติการพิมพ์ของสหรัฐอเมริกาในสมัยนั้น คือสามารถจำหน่ายได้ถึงล้านเล่มในครึ่งทศวรรษแรกหลังจากการพิมพ์จำหน่าย และจำหน่ายได้ถึง 50,000 เล่ม ภายในวันเดียว ก่อนที่ผู้เขียนจะถึงแก่กรรมในวัยเพียง 49 ปี ด้วยอุบัติเหตุในปี ค.ศ.1949 นวนิยายเรื่องนี้ก็จำหน่ายได้ถึง 8 ล้านเล่มใน 40 ประเทศทั่วโลก

] อมตนิยายที่คงประทับอยู่ในความทรงจำของผู้คนตลอดกาลนาน

พิมพ์ครั้งที่หก

วิมานลอย

GONE WITH THE WIND

มาร์กาเร็ต มิตเชลล์

เขียน

รอย โรจนานนท์

แปลและเรียบเรียง

นวนิยายเรื่อง “วิมานลอย” ตีพิมพ์เผยแพร่ครั้งแรกในปี ค.ศ.1936 จัดเป็นนวนิยายโรแมนติกอิงประวัติศาสตร์ที่สะท้อนสภาพสงครามกลางเมือง โดยผ่านมุมมองของผู้คนฝ่ายใต้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผ่านเรื่องราวในชีวิตของตัวละครเอกฝ่ายหญิง **สการ์เลตต์ โอฮารา** สาวงามผู้แข็งแกร่ง ที่สามารถรอดชีวิตอันลำบากยากเข็ญจากสงครามกลางเมือง มาได้อย่างน่าอัศจรรย์แล้วลงมือก่อสร้างสร้างตัวใหม่ จนประสบความสำเร็จทางธุรกิจ ด้วยการลงทุนเพื่อร่วมกันฟื้นฟูฝ่ายใต้ภายหลังสงคราม สการ์เลตต์ได้รับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการประพฤติปฏิบัติเกือบทั้งเรื่อง จากความรักที่ไม่สมหวังของเธอที่มีต่อ **แอชลีย์ วิลก** ชายหนุ่มผู้ทรงเกียรติที่แต่งงาน กับผู้หญิงอีกคนหนึ่งอย่างมีความสุข ส่วนสการ์เลตต์เอง หลังจากหลงแต่งงานกับผู้ชายอีกสองคน และเมื่อชีวิตแต่งงานล้มเหลวแล้วได้พบกับ **เรตต์ บัตเลอร์** ชายเจ้าผู้รุ่มรวย ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นสามีคนที่สาม ต่อมาเมื่อเกิดความไม่เข้าใจกันภายหลัง เธอก็ตัดสินใจที่จะพยายาม ดึงเรตต์กลับไปหาเธออีก

นวนิยายเรื่องนี้ได้แปลเป็นภาษาไทยครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2486 (ค.ศ.1943) หลังจกฉบับภาษาอังกฤษพิมพ์จำหน่ายครั้งแรกเพียงเจ็ดปี ผู้แปลเป็นภาษาไทยคือ **รอย โรจนานนท์** และได้พิมพ์เผยแพร่เป็นครั้งที่ 6 ใน พ.ศ. 2537

ส่วนการสร้างเป็นภาพยนตร์นั้น มี **เดวิด โอ. เซลส์นิก** (David O. Selznick) เป็นผู้อำนวยการสร้าง และ **วิกเตอร์ เฟลมมิง** (Victor Fleming) เป็นผู้กำกับการแสดง นำออกฉายเป็นรอบปฐมทัศน์ในวันที่ 14 ธันวาคม ค.ศ. 1939 หลังจากการพิมพ์นวนิยายเรื่องนี้ครั้งแรกเพียงสามปี ที่เมืองแอตแลนตา รัฐจอร์เจีย อันเป็นฉากสำคัญที่สุด ของนวนิยายเรื่องนี้ ดาราที่รับบทตัวละครสำคัญในภาพยนตร์เรื่องนี้ คือ **คลาร์ก เกเบิล** (Clark Gable) แสดงเป็น **เรตต์ บัตเลอร์** **วิเวียน ลีห์** (Vivien Leigh) แสดงเป็น **สการ์เลตต์ โอฮารา** **โอลิเวีย เดอ ฮาวิลแลนด์** (Olivia De Havilland) แสดงเป็น **เมลานี แฮมิลตัน** **เลสลี โฮเวิร์ด** (Leslie Howard) แสดงเป็น **แอชลีย์ วิลก** ฯลฯ

ในการสร้างภาพยนตร์เรื่องนี้ **เดวิด โอ. เซลส์นิก** ใช้เวลาเตรียมการสองปี ระหว่างรอให้ **คลาร์ก เกเบิล** ซึ่งจะรับบทเรตต์ บัตเลอร์ สิ้นสุดสัญญาฉบับบริษัทเมโทร โกลด์วิน เมเยอร์เสียก่อน แต่ถ้าต้องการให้คลาร์กมาแสดงทันที ต้องยอมให้บริษัทเมโทรฯ เป็นผู้จัดจำหน่ายภาพยนตร์เรื่องนี้ ขณะที่ทางเซลส์นิกติดต่อผู้จำหน่ายภาพยนตร์อยู่กับบริษัทยูไนเต็ด อาร์ทิสต์ ซึ่งจะครบสัญญาใน ค.ศ.1939 ดังนั้น แทนที่จะเร่งรีบลงมือสร้างภาพยนตร์เพื่อให้ทันใจและเอาใจตลาด ขณะที่นวนิยายเพิ่งออกจำหน่าย เซลส์นิกยอม

รอโดยใช้เวลาเตรียมการสร้างเป็นเวลาถึงสองปี
ดังกล่าว และใช้เวลาถ่ายทำอีกหนึ่งปี

การทอดเวลาสร้างภาพยนตร์ให้เนิ่นนาน
ออกไป นอกจากมีเวลาเตรียมการสร้างอย่าง
ประณีต พิถีพิถันและรอบคอบแล้ว ยังเป็นการ
เร่งรัดความสนใจของผู้รอคอยอย่างใจจดใจจ่อ ใน
ขณะเดียวกันก็มีการประชาสัมพันธ์ข่าวการเตรียม
การสร้างภาพยนตร์อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการ
คัดเลือกผู้แสดงเป็น สการ์เลตต์ โอฮารา ซึ่งเป็น
เรื่องเป็นราวพอที่จะเอาไปสร้างเป็นภาพยนตร์ทาง
โทรทัศน์ได้เรื่องหนึ่ง คือเรื่อง “เดอะ สการ์เลตต์
โอฮารา วอร์” (The Scarlett O’ Hara War)
ในปี ค.ศ.1981

ภาพยนตร์เรื่อง “วิมานลอย” มีความ
ยาวกว่าสามชั่วโมง 45 นาทีหรือเกือบสี่ชั่วโมง หลัง
จากตัดทอนความยาวออกจากการถ่ายทำครั้งแรก
ซึ่งมีความยาวถึงแปดชั่วโมง ตามบทภาพยนตร์ที่
เขียนขึ้นจากหนังสือที่มีความหนากว่า พันหน้า
มีผู้เขียนบทหลายคนช่วยกันปรับเปลี่ยน บท
ภาพยนตร์ให้กระชับเหมาะสม รวมทั้งได้ผู้กำกับ
การแสดงหลายคนช่วยให้ทุกสิ่งทุกอย่างสามารถ
ลงตัว ที่เป็นผลให้บทภาพยนตร์เรื่องนี้มีความ
สมบูรณ์แบบมากที่สุด ตรงตามเนื้อหาเดิมของ
นวนิยาย²

แรงบันดาลใจการเขียนจากประสบการณ์ วัยเด็ก

ก่อนหน้าทีมาร์กาเรต มิตเชลล์ จะเขียน
นวนิยายเรื่อง “วิมานลอย” เคยมีอาชีพเป็น
นักข่าวและเขียนบทความในหนังสือพิมพ์
แอตแลนตา เจอร์นัล (Atlanta Journal) หลัง
จากลาออกจากหนังสือพิมพ์ จึงเริ่มต้นเขียน

นวนิยายเรื่องเดียวของเธอเป็นเวลาถึง 10 ปี โดย
ได้ศึกษาค้นคว้าและรวบรวม ข้อมูลอย่างจริงจัง
ต่อเนื่อง เนื่องจากนวนิยายเรื่องนี้เป็นนวนิยาย
อิงประวัติศาสตร์เกี่ยวกับสงครามกลางเมือง อัน
เป็นเหตุการณ์จริงที่เกิดขึ้นจริง จึงจำเป็นต้องมี
ข้อมูลและข้อเท็จจริง ที่ถูกต้อง โดยเฉพาะข้อมูล
เกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ของชาวอเมริกันบางรัฐ
ในภาคใต้ เช่น วัฒนธรรมเก่าแก่ ขนบธรรมเนียม
ประเพณี ค่านิยม ความเชื่อ ความคิดเห็น
พฤติกรรม และความสัมพันธ์ระหว่างคนผิวขาว
เจ้าของทาสผิวดำกับทาส

ในด้านแรงบันดาลใจที่ผลักดันให้มาร์กาเรต
มิตเชลล์ เขียนเรื่องราวเกี่ยวกับสงคราม
กลางเมืองนั้น ก็เนื่องจากเมื่อตอนเธอเป็นเด็ก
ตั้งแต่อายุหกขวบ มีเพื่อนผู้สูงอายุที่ร่วมขี้อาเล่น
กับเธอ ร่วมพูดคุยถึงเรื่องราวของสงครามกลาง
เมืองระหว่างฝ่ายเหนือกับฝ่ายใต้ของสหรัฐอเมริกา
อย่างไม่จบสิ้น ซึ่งเธอชอบฟังมาก จนมีความ
รู้สึกว่าเขาเติบโตมากับสงครามกลางเมือง และ
ยังรู้สึกเสียดาย สงครามกลางเมืองเกิดขึ้นก่อน
หน้าเธอเกิดเพียงไม่กี่ปี

นอกจากนี้ มาร์กาเรต มิตเชลล์ ยัง
เป็นชาวเมืองแอตแลนตาโดยกำเนิด มีความรัก
ความผูกพันต่อแผ่นดินถิ่นเกิดด้วยจิตวิญญาณ
(Spirit of the place) อย่างแท้จริง จนกระทั่ง
ฝังรากลึกลงไปในชีวิตของเธอ รอคอยโอกาสที่
จะได้แสดงออกถึงจิตวิญญาณอย่างใจจดใจจ่อ
ประการสำคัญที่สุดก็คือ เธอต้องการแสดงทรรศน
วิสัยของเธอต่อความเป็นชาวภาคใต้ นอกเหนือ
จากทรรศนที่มีต่อสงครามกลางเมือง ที่ทำลาย
อารยธรรมของชาวภาคใต้จนยับเยิน

สงครามชีวิตในสงครามกลางเมือง

แต่ถึงแม้ว่านวนิยายอิงประวัติศาสตร์เรื่อง

“วิมานลอย” จะมีเนื้อหาเกี่ยวกับการทำสงครามกลางเมือง ระหว่างฝ่ายเหนือกับฝ่ายใต้ของสหรัฐอเมริกาก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาถึงวัตถุประสงค์หลักของนวนิยายกลับมีเป้าหมายการสะท้อนภาพสงครามที่โหดร้ายทารุณอย่างเป็นทางการเป็นด้านหลัก หากแต่ผู้เขียนกลับต้องการแสดงทรรศนะต่างๆ เกี่ยวกับความเป็นมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านจิตใจของมนุษย์และสังคมมนุษย์ ตลอดจนการแสดงถึงแรงบันดาลใจหรือแรงจูงใจที่เป็นปัจจัยต่อการแสดงพฤติกรรมของตัวละคร

ผู้แปลนวนิยายเรื่องนี้ให้ทรรศนะว่า ผู้เขียนมุ่งให้ผู้อ่านได้รู้จักชีวิตของผู้คนกลุ่มหนึ่งอย่างละเอียดลออ เพื่อพิสูจน์ให้เห็นว่ามนุษย์จะตกอยู่ใต้อิทธิพลของกรรมพันธุ์และสิ่งแวดล้อม ซึ่งผู้เขียนได้สะท้อนข้อพิสูจน์ในประเด็นนี้ผ่านตัวละครสำคัญฝ่ายหญิง คือ สการ์เลตต์ โอฮารา ว่าบรรดาพฤติกรรมทั้งหลายของตัวละครตัวนี้ที่มีบางสิ่งบางอย่างแปลกประหลาดไปบ้างในทรรศนะของผู้คน ก็เนื่องจากอิทธิพลของกรรมพันธุ์และสิ่งแวดล้อม คือมีพ่อเป็นชาวนา นิสัย

ใจคอกุทะลุ เลือดร้อน มีความเชื่อมั่นในตัวเองสูง สการ์เลตต์ก็มีนิสัยใจคอและบุคลิกเช่นเดียวกับพ่อ แม้จะมีแม่เป็นผู้ดี แต่ความเป็นผู้ดีของแม่ก็มีอยู่ในสายเลือดของสการ์เลตต์ไม่มากนัก และการศึกษาอบรมอาจช่วยให้เธอมีความเป็นผู้ดี บุคลิกเรียบร้อยขึ้น แต่ก็เป็นได้เพียงผิวเผิน ไม่นั่นคงถาวรเหมือนผู้เป็นแม่⁴

ในทรรศนะของสการ์เลตต์เอง เธอเห็นว่าถ้าสิ่งแวดล้อม คือแผ่นดินที่อยู่อาศัยของมนุษย์ มีสภาพเป็นป่าเขาลำเนาไพร อ่างร้าง ไม่เจริญ ดินฟ้าอากาศร้อนจัดหนาวจัด ก็จะทำให้ผู้คนมีจิตใจไม่เป็นปกติสุข อารมณ์ไม่มั่นคง ต้องการความสุขสบายทางกายอย่างฉาบฉวยมากกว่าความสุขสงบทาง จิตใจ สการ์เลตต์จึงเป็นสัญลักษณ์หรือแบบฉบับของสาวชาวใต้ (Southern belle) แห่งรัฐจอร์เจียที่เจ้าชู้และจิตใจแข็ง แก่ง (Flirtatious and strong-willed) ขณะที่ตัวละครสำคัญฝ่ายชายอีกตัวหนึ่ง คือ แอชลีย์ วิลสัน มีความเป็นผู้ดีที่มั่นคงถาวรกว่า มีค่านิยมสูงส่งกว่า เนื่องจากตระกูลของเขามาจากรัฐเวอร์จิเนีย

ซึ่งอยู่ทางเหนือ และมีความเจริญมานานกว่ารัฐจอร์เจีย และสิ่งนี้ถือเป็นความขัดแย้งระหว่างตัวละครสองแบบสองพวก ที่มีความแตกต่างกันด้วยอิทธิพลของกรรมพันธุ์และสิ่งแวดล้อม ซึ่งความขัดแย้งต่าง ๆ จะสะท้อนผ่านบทบาทพฤติกรรมและทรรศนะของตัวละครต่อเหตุการณ์และเรื่องราวมากมายในเรื่อง

อย่างไรก็ตาม แม้มาร์กาเรต มิตเชลล์ จะได้แสดงทรรศนะของเธอมากมายผ่านตัวละครหลากหลาย ในต่างสถานการณ์และต่างฉากต่างสถานที่ตลอดทั้งเรื่อง แต่ก็อาจจัดทรรศนะดังกล่าวออกได้เป็นสองประเภทใหญ่ ๆ คือ ทรรศนะต่อชีวิตและทรรศนะต่อสังคม ทรรศนะต่อชีวิตจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับความเชื่อ ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี แนวปฏิบัติของกุลสตรี หรือผู้หญิงที่ดี เช่น ทรรศนะต่อความเป็นผู้ชาย ผู้หญิง ทรรศนะต่อการแต่งงานการตั้งครรภ์ และแนวปฏิบัติการคลอดลูกและการตั้งชื่อลูก ฯลฯ ส่วนทรรศนะต่อสังคม เป็นทรรศนะของ บุคคลที่ขยายมุมมองให้มีวงกว้างออกไปจากชีวิตส่วนตัวของตัวละคร เช่น ทรรศนะต่อความเป็นผู้ดี แนวปฏิบัติของการเป็นแขกและเจ้าของ บ้าน

ทรรศนะเกี่ยวกับความเชื่อและศรัทธาต่อศาสนา ทรรศนะต่อการปกป้องที่หลุมฝังศพรวม ทั้งทรรศนะต่อความรักชาติและสงคราม ฯลฯ

สุภาชิตสอนหญิง และ สมบัติผู้ดี ฉบับอเมริกัน

ทรรศนะต่าง ๆ ที่จะได้กล่าวในรายละเอียดต่อไป แม้จะสะท้อนผ่านคำพูดและพฤติกรรมของตัวละครโดยเฉพาะตัวละครสำคัญฝ่ายหญิงอย่างสการ์เลตต์ แต่ตามข้อเท็จจริงก็คือ ทรรศนะของผู้เขียนนั่นเอง โดยผู้เขียน กำหนดให้ “เอเลน” แม่ของสการ์เลตต์ และ “แมมมี่” พี่เลี้ยงผิวดำเป็น “กระบอกเสียง” ของผู้เขียน ดังจะเห็นได้จากคำสอน คำตักเตือน คำแนะนำต่าง ๆ เกี่ยวกับการประพฤติปฏิบัติของลูกผู้หญิงและวัตรปฏิบัติของผู้ดี ที่เรียกว่า “สมบัติผู้ดี” ที่เอเลน และแมมมี่มีต่อสการ์เลตต์ และน้องสาวสองคนของเธอ จนผู้เขียน (บทความนี้) มีความรู้สึกว่านวนิยายเรื่องนี้มีส่วนคล้ายวรรณกรรมเรื่อง “สุภาชิตสอนหญิง” และหนังสือ “สมบัติผู้ดี” ของไทย จนอาจเรียกได้ว่าเป็น “สุภาชิตสอนหญิง” และ “สมบัติผู้ดี” ฉบับอเมริกัน ได้ทีเดียว แม้ “สมบัติผู้ดี” ตามนัยนี้จะเป็นสมบัติผู้ดีสำหรับผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย เพราะโดยธรรมชาติผู้หญิงจะมีความเป็นผู้ดีมากกว่าผู้ชายเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว และประการสำคัญสมบัติผู้ดีในที่นี้คือสมบัติผู้ดีของชาวภาคใต้โดยตรง มิใช่สมบัติผู้ดีของชาวอเมริกันทั้งหมดนั่นคือข้อสรุปประเด็นที่ไม่อาจปฏิเสธได้เลยก็คือ นวนิยายเรื่อง “วิมานลอย” ถือเป็นนวนิยายแนวเฟมินิสต์ที่ทรงคุณค่าเล่มหนึ่ง เป็นนวนิยายของผู้หญิงที่เขียนโดยผู้หญิง และเพื่อผู้หญิงโดยเฉพาะ

พรรณนาศาสตร์ต่อชีวิตและสังคม

คำว่า “พรรณนาศาสตร์” ในที่นี้คือ เนื้อหาที่เป็นการแสดงพรรณนาศาสตร์ของตัวละครสำคัญ ๆ ในนวนิยายเรื่องนี้ที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตทั้งในชีวิตส่วนตัวของตัวละครเอง และพรรณนาศาสตร์ของตัวละครต่อเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตัวละครแต่ละตัว โดยเฉพาะเหตุการณ์สำคัญอย่างสงครามกลางเมือง ที่ส่งผลเลวร้ายและยังความพินาศย่อยยับแก่ฝ่ายใด เป็นเหตุให้ความ

1.1 พรรณนาศาสตร์ต่อการเป็นผู้หญิงและผู้ชาย
การเป็นผู้หญิงและผู้ชายของตัวละครในนวนิยายเรื่องนี้ มีการแสดงพรรณนาศาสตร์ผ่านตัวละคร ดังนี้

1.1.1 ผู้ชายเหมือนสิงห์ ผู้หญิงเหมือนลูกหมู ถึงแม้จะได้ชื่อว่าเป็นคุณนายเจ้าของบ้านเป็นผู้ดี มีฐานะดี แต่เอเลน แม่ของสการ์เลตต์ ก็ไม่มีความสะดวกสบายเท่าที่ควร เธอเห็นว่าชีวิตจริงของมนุษย์ไม่มีความสะดวกสบายไปทุกสิ่งทุกอย่าง โดยเฉพาะโลกของผู้หญิง เพราะโลกนี้เป็นโลกของผู้ชาย ผู้ชายเป็นเจ้าของทรัพย์สิน

สุข ความสำคัญและความสมบูรณ์ของชีวิตแบบเก่า ๆ ของชาวภาคใต้ มีอันต้องอันตรธานไปกับพิษภัยของสงคราม เหมือนกับ “วิมาน” ที่ล่องลอยไปกับสายลม อันเป็นชื่อของนวนิยายเรื่องนี้

พรรณนาศาสตร์ในนวนิยายเรื่อง “วิมานลอย” จะนำเสนอเป็นสองหัวข้อใหญ่ ๆ คือ พรรณนาศาสตร์ต่อชีวิตและพรรณนาศาสตร์ต่อสังคม

1. พรรณนาศาสตร์ต่อชีวิต

พรรณนาศาสตร์ต่อชีวิตมีรายละเอียดและตัวอย่างดังต่อไปนี้

สมบัติ ส่วนผู้หญิงเป็นผู้ดูแลจัดการ ถ้าผู้หญิงจัดการได้ดี มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ก็ถือเป็นเกียรติยศของผู้ชาย ผู้ชายเหมือนสิงห์ ผู้หญิงเหมือนลูกหมูในอุ้งมือ แต่พอผู้หญิงจะคลอดลูก แม้จะเจ็บปวดทรมานปานใดก็ไม่มีสิทธิ์ร้องครวญคราง เพราะจะเป็นการรบกวนผู้ชาย ผู้ชายพูดจาโหดเหี้ยมและตีเมียเหล่าเฒ่าไรก็ได้ ผู้หญิงมีหน้าที่ไม่ได้ยืนเคียงของเขา แล้วประคองถึงเหล่าเข้าไปนอนโดยไม่ได้ยิน ผู้ชายสามารถหยาบคายได้ นึกอย่างไรก็พูดไปอย่างนั้น แต่ผู้หญิงต้องเป็นคนใจดี สุภาพ และให้อภัยได้ตลอดเวลา

เอเลนเห็นว่าหน้าที่สำคัญที่สุดของผู้หญิงก็คือการแต่งงาน เธออบรมสการ์เลตต์อยู่เสมอว่า จะต้องสุภาพเรียบร้อย และสงบเสงี่ยม เงียบเวลาผู้ชายคุยกันจะต้องไม่ขัดจังหวะ ถึงแม้จะรู้เรื่องนั้นๆ มากกว่า ผู้ชายไม่ชอบผู้หญิงที่ปราวเปรี้ยว โดยเฉพาะผู้หญิงชาวภาคใต้มีกลวิธีที่จะผูกมัดจิตใจผู้ชายเพราะผู้หญิงรู้ว่า ที่ได้ผู้ชายได้พบแต่ความพอใจ ไม่มีคนขัดคอ ไม่มีใครทำให้เสื่อมเสียความสง่าภาคภูมิ ที่นั่นก็เป็นสถานที่ที่มีความสุขของผู้หญิงด้วย และผู้ชายก็จะตอบแทน ผู้หญิงด้วยความเคารพบนอบ แต่เขาจะไม่ให้ผู้หญิงเพียงอย่างเดียวเท่านั้น คือการให้เกียรติว่าผู้หญิงเป็นคนฉลาด

ในขณะที่ความเป็นสุภาพบุรุษอยู่ที่จะต้องมีท่าทีว่าเชื่อคำพูดของผู้หญิงเสมอ ไม่ว่าจะหลอกลวงโกหกปกคลุมเพียงใด ซึ่งกลายเป็นกฎของ “อัศวินวิสัย” ของชาวภาคใต้ คือต้องพูดสิ่งที่ถูกต้อง และทำให้ผู้หญิงมีชีวิตที่สะดวกสบาย

1.1.2 ผู้หญิงกินจะไม่ได้แต่งงาน การเป็นผู้หญิงที่ดีหรือเป็นลูกผู้ดี ก่อนไปงานเลี้ยงใดๆ ต้องกินอาหารไปก่อน เพื่อจะได้ไม่ไปกินมูมมาม ตะกละตะกลาม ผู้หญิงที่ได้รับการอบรมมาดีแล้ว จะรู้ธรรมเนียมข้อนี้ แมมมีหญิงนิโกร คนใช้เก่าแก่ผู้เลี้ยงเอเลนและลูก ๆ ถึงกับตักเตือนสการ์เลตต์ตอนจะไปงานเลี้ยงที่ทเวลฟีไอ้กว่า “... สุภาพสตรีนะ เขากินคนละชนิดละหน่อยเหมือนนก จะไปงานแล้วไปกินเอา ๆ เหมือนหมูไม่ได้”⁵

แต่เมื่อสการ์เลตต์แย้งว่า เอเลนผู้เป็นแม่เป็นสุภาพสตรีแต่ก็กินมากเหมือนกัน แมมมีก็บอกว่าต้องรอให้แต่งงานเสียก่อนจะกินเท่าไรก็ได้ เพราะถือกันว่าผู้หญิงสาว ๆ กินมาก ๆ จะไม่ได้แต่งงาน ที่สำคัญเราจะบอกได้ว่าใครจะเป็น สุภาพสตรีหรือไม่ ก็โดยดูว่าหล่อนไม่กินอะไรบ้าง⁶

1.1.3 ผู้หญิงโสดต้องตัดจริตเป็น การเป็นผู้หญิงโสดต้องรู้จักแสวงทำอะไรที่ตรงกันข้าม

กับสิ่งที่ต้องการทำจริง ๆ ในทรศนะของสการ์เลตต์ รู้สึกรำคาญเหลือเกินที่ต้องทนทำอะไรที่เธอเห็นว่าเป็น “อูตรีมนุสธรรม” อยู่ชั่วนาตาปีตาชาติ อยากจะทำอะไรตามใจชอบไม่ได้ อยากกินมากก็ต้องแกล้งทำเป็นว่ากินนิดเดียว อยากวิ่งเต้นบ้างก็ต้องแกล้งทำเป็นสงบเสงี่ยม อยากเดินรำสองวันก็ไม่เหนื่อย แต่ต้องบอกว่าเดินวอลต์ซรอบเตียงก็จะเป็นลมแล้ว และยังคงแกล้งพูดชมเอาใจผู้ชายโง่ ๆ ที่ฉลาดไม่ถึงครึ่งของเธอ ต้องแกล้งทำเป็นไม่รู้เรื่องอะไรเลย เพื่อให้ผู้ชายจะได้มาเล่าอะไรต่ออะไรให้ฟังเรื่อย ๆ เพื่อให้รู้สึกตัวว่าตัวเองเป็นคนสำคัญ

แมมมีเตือนสการ์เลตต์ว่า ผู้หญิงต้องตามใจผู้ชาย ผู้ชายต้องการอะไรก็ต้องตามใจ มิฉะนั้น จะต้องทนทุกข์ทรมานเป็น “คนค่าง” หรือสาวทันทิก ผู้ชายชอบผู้หญิงที่กินเพียงเล็กน้อยไม่ฉลาด ผู้ชายจะไม่อยากแต่งงานกับผู้หญิงที่เขาสงสัยว่าฉลาดกว่าเขา

ในขณะที่สการ์เลตต์ไม่เห็นพ้องกับแม่และแมมมีเลย เธอกลับเห็นว่าผู้ชายที่โง่พอจะติดกับ ผู้หญิงที่เสแสร้งยิ้มแย้ม แสร้งทำเป็นลมและแสร้งพูดเอาใจผู้ชายตะพืดตะพือ ผู้ชายคนนั้นก็ไม่มีค่าควรแก่การแต่งงาน

1.2 ทรศนะต่อความเฉลียวฉลาดของผู้หญิง

มีการแสดงทรศนะต่อความเฉลียวฉลาดของผู้หญิงในกรณีตัวอย่างต่อไปนี้

1.2.1 ผู้หญิงที่ฉลาดต้องแกล้งไม่รู้ในสิ่งที่รู้ แฟรงก์ เคนเนดีก็เช่นเดียวกับผู้ชายทั่วไปที่หัวโบราณ ไม่ชอบให้ผู้หญิงเฉลียวฉลาดเกินผู้ชาย เมื่อแต่งงานกับสการ์เลตต์แล้ว เธอแสดงให้เห็นว่าเธอมีสมองคิดคำนวณเรื่องต่าง ๆ ได้ หลายอย่าง โดยเฉพาะเรื่องการค้าและธุรกิจ เนื่องจากสการ์เลตต์แต่งงานกับแฟรงก์ก็เพื่อหวังเงินไปออก

ฐานะของ“ทارا” คฤหาสน์หลังมืมา ที่ลำบากหลังสงคราม เธอเห็นว่าแฟรงก์มีเงิน มีร้านค้าและควรมีกิจการโรงเลื่อย เพื่อทำรายได้ให้มากขึ้น เพื่อสามารถให้เธอได้จ่ายภาษีที่ดิน และ “ทารา” ในปีต่อ ๆ ไป และภายหลังเมื่อแฟรงก์ไม่เห็นด้วย เธอก็ไปซื้อและดำเนินกิจการโรงเลื่อยไปตามลำพัง

สการ์เลตต์มีหัวในเชิงธุรกิจ คิดเลขได้ไวโดยไม่ต้องใช้กระดาษทดแบบแฟรงก์ แฟรงก์ไม่สบายใจเมื่อรู้ว่าสการ์เลตต์เข้าใจเรื่องเศษส่วน และรู้เรื่องกิจการค้าซึ่งผู้หญิงไม่ควรรู้ และถ้าผู้หญิงคนใดเคราะห์ร้ายพอที่จะรู้เรื่องที่ไม่ควรรู้ ก็ควรจะแสวงหาเป็นไม่รู้ แฟรงก์ไม่ยอมพูดเรื่องกิจการงานกับสการ์เลตต์ ผิดกับตอนก่อนแต่งงาน เพราะตอนนั้นเขาคิดว่าเธอก็คงเหมือนผู้หญิงทั่ว ๆ ไป ที่ไม่รู้เรื่องกิจการงานของผู้ชาย เขาต้องอธิบายชี้แจงให้เธอฟัง เพราะนั่นคือความพอใจและความภูมิใจของผู้ชาย เขาไม่พอใจเหมือนผู้ชายทั่วไป ที่เห็นผู้หญิงเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับระการงานซึ่งเป็นของผู้ชาย และพบว่า ผู้หญิงก็มีสติปัญญาเหมือนผู้ชาย

1.2.2 ผู้หญิงเก่งนอกบ้าน สังคมมีแต่จะนิทา แฟรงก์ก็ตกใจมากเมื่อสการ์เลตต์บอกว่าเธอจะดำเนินงานโรงเลื่อยเอง เขารู้ว่าในแอดแลนตาไม่มีผู้หญิงคนใดทำธุรกิจเลยแม้แต่คนเดียว แม้เขาไม่เคยได้ยินว่าผู้หญิงที่ไหนจะคิดทำงานกัน เพราะถ้าหากมีความจำเป็นจริง ๆ ที่จะบังคับให้ผู้หญิงหารายได้เล็ก ๆ น้อย ๆ ก็มักทำกันภายในบ้าน เช่นที่ผู้หญิงในหลาย ๆ ครอบครัวทำอยู่ในขณะนั้น เป็นงานที่เหมาะสมกับผู้หญิง เช่น ทำขนม เคลือบถ้วยชาม ทำการฝีมือ เย็บปักถักร้อย หรือสอนดนตรี การที่ผู้หญิงจะต้องออกไปทำงานนอกบ้าน เสียง

กยันตรายในโลกของผู้ชาย แข่งขันชิงดีชิงเด่นในงานของผู้ชาย จะเป็นที่เหยียดหยามและดูหมิ่นนิทาของสังคม ผู้หญิงจะไม่ทำกัน โดยเฉพาะผู้หญิงที่ไม่จำเป็นต้องทำงานอะไร เพราะมีสามีที่ร่ำรวยพอจะให้ความสุข และประการสำคัญไม่มีผู้ชายคนไหนนิยมชมชอบภรรยาที่ทำงานของผู้ชายสำเร็จ เพราะภรรยาทำผิด “ลักษณะเพศ” ผู้หญิงควรต้องเอาใจใส่ในบ้านเรือนและครอบครัวของตน และต้องไม่ไปเที่ยวทำงานของผู้ชายเป็นอันขาด

แต่แม่แฟรงก์จะรู้ภายหลังว่า สการ์เลตต์หลอกให้เขาแต่งงานด้วยวัตถุประสงค์อะไร และกำลังเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์กันอย่างอึ้งคะเนง เขาก็ตกอยู่ในสภาพกลืนไม่เข้าคายไม่ออก เพราะเขาถือค่านิยมที่ว่าผู้ชาย จะไปเที่ยวพูดไม่ได้ว่าตัวเองตกหลุมหลงของผู้หญิง และผู้ชายที่เป็นสุขภาพบุรุษจะโพนทนาไม่ได้ว่าภรรยาของเขาวางกับดักเขา เพราะสการ์เลตต์เป็นภรรยาของเขาแล้ว และสามีที่ดีต้องซื้อสัตย์ต่อภรรยาเสมอ ข้อนี้จัดเป็นความดีของแฟรงก์

1.3 ทรศนะต่อกรับของกำนัลจากผู้ชาย

ในเรื่องการที่ผู้หญิงจะรับของกำนัลใด ๆ จากผู้ชายนั้น ผู้หญิงที่ดีจะรับของจากผู้ชายได้เฉพาะขนมหรือดอกไม้เท่านั้น หรือไม้ก็เป็นของจำพวกหนึ่งสื่อกวีนิพนธ์ สมุดรูปภาพและน้ำหอมขวดเล็ก ๆ สุภาพสตรีไม่ควรรับของราคาแพง ๆ จากใคร ๆ แม้จากคู่หมั้นก็ไม่ได้ ยิ่งเป็นเครื่องเพชรพลอย เครื่องประดับ ที่

“

คนที่เหมือน

กับเข่าขึ้นแผลจืด

จะแต่องงานและอยู่

ด้วยกับเป็นสุขได้”

”

ผู้คนสามารถเห็นได้เด่นชัด แม้แต่ถุงมือและผ้าเช็ดหน้าก็รับไม่ได้ เพราะถ้าขึ้นรับของจำพวกนี้ผู้ชายจะรู้ว่าผู้หญิงไม่ใช่ลูกภาพสตรี และจะพยายามลวนลามเธอได้

สการ์เลตต์นึกถึงคำสั่งสอนของแม่ เมื่อเรตต์นำหมวกใบสวยราคา 200 ดอลลาร์ ทำด้วยแพรเนื้อแข็งสีซีวแก่ ขลิบด้วยแพรบาง ๆ สีมรกตอ่อน ๆ มีขนนกกระจอกเทศสีซีวปกอยู่ริมหมวก ตามธรรมเนียมประเพณีแล้ว แม้หมวกใบนั้นจะเป็นที่ถูกต้องถูกใจและน่าคลั่งไคล้เพียงใด สการ์เลตต์ก็ไม่ควรสวมใส่ เพราะอยู่ในระหว่างการไว้ทุกข์ให้สามี แต่เพราะความฟุ้งเฟ้อเพื่อหนีมีอำนาจเหนือความกลัวถูกติฉินนินทาจากญาติมิตรและใคร ๆ เธอยอมตามใจกิเลสของตนเอง และยอมตามความต้องการของเรตต์ ที่บอกว่าต้องการทำให้สการ์เลตต์ออกทุกข์ให้ได้ภายในสองเดือน

1.4 ทรรศนะต่อการแต่งงาน

มีการแสดงทรรศนะต่อการแต่งงานของตัวละครหลายตัว ดังนี้

เจอราร์ด ไอฮารา พ่อของสการ์เลตต์ ให้ความเห็นเกี่ยวกับการแต่งงานของชายหญิงไว้ตอนหนึ่งว่า “...คนที่เหมือนกันเท่านั้นแหละจึงจะแต่งงานและอยู่ด้วยกันเป็นสุขได้” แต่สการ์เลตต์คัดค้านความเห็นข้อนี้ เพราะเห็นแม่ก็มีความสุขดี ทั้ง ๆ ที่พ่อกับแม่ไม่เหมือนกันเลยแม้แต่น้อย สการ์เลตต์ตั้งใจว่าถ้าได้แต่งงานกับแฮซลีย์ จะเปลี่ยนเขาให้เป็นคนละคนเลยทีเดียว แต่เจอราร์ดเห็นว่าลูกสาวยังรู้จักผู้ชายน้อยเกินไปโดยไม่ต้องพูดถึงแฮซลีย์ ซึ่งอยู่ในตระกูลที่หัวอนุรักษ์นิยมที่สุด

“...ถึงผู้ชายไหน ๆ ก็เหมือนกัน ไม่มีเมียคนไหนหรอกที่จะเปลี่ยนใจผมได้เลยแม้แต่นิดเดียว และยังจะไปเปลี่ยนพวกวิวก์ ไอฮีย์...มันยัง

เสียดายที่เปลี่ยนฉลองพระองค์พระเจ้าอีก ลูกเอ๊ย...”

เจอราร์ดเห็นว่าสำหรับผู้หญิงแล้ว รักมาทีหลังแต่งงาน การแต่งงานที่ดีที่สุด คือเลือกแต่งงานกับคนที่พ่อแม่เลือกให้เท่านั้น โดยยกตัวอย่างตระกูลวิวก์ที่หน้าภาคภูมิใจและแข็งแกร่งมาชั่วลูกชั่วหลาน ก็เพราะได้แต่งงานกับคนที่เหมือนกัน แต่งกับญาติที่ครอบครัวพ่อแม่อยากให้แต่ง ทั้ง ๆ ที่เจอราร์ดเองซึ่งเป็นคนมุทะลุ หัวหาญ เลือดร้อน หยาบคาย แต่งงานกับเอเลนซึ่งเป็นผู้หญิงอ่อนหวาน เยือกเย็น ในความรู้สึกของสการ์เลตต์ เห็นว่า คงไม่มีคู่แต่งงานใดที่สามีภรรยาจะแตกต่างกันมาก ทั้งในทางวงศ์สกุล การศึกษาอบรม และนิสัยใจคอ

ในขณะที่ผู้หญิงบางคนอย่างมิลซิดทาลตัน เห็นว่า การแต่งงานกันในวงศ์ญาติเป็นสิ่งไม่ดี ญาติพี่น้องแต่งงานกันเองไม่ได้ แม้ห่างกันถึงสองชั้นก็ยังแต่งงานไม่ได้ เพราะทำให้เชื้ออ่อน ผิดกับการผสมพันธุ์ม้า จะเอาที่ผสมกับน้อง เอาพ่อผสมกับลูก กลับจะได้พันธุ์ดีขึ้น

มิลซิดทาลตันยกตัวอย่างให้เห็นชัดเจนจากกรณีของตระกูลวิวก์ ที่ต้องเลิกแต่งงานกันเองมานาน พวกลูกหลานแสดงผลให้เห็นความอ่อนแอแล้ว เช่น พวกผู้หญิงอย่างเมลานีเอว บางร่างน้อย ไม่เป็นตัวของตัวเอง เหมือนไม่มีชีวิตจิตใจ ครอบครัวนี้ต้องการเลือดใหม่ผสม ซึ่งต้องเป็นเลือดแข็งแรงและบริสุทธิ์

สำหรับทรรศนะของแฮซลีย์เห็นว่า คนที่มีอะไรแตกต่างกันมากมาย ความรักเพียงอย่างเดียวไม่สามารถทำให้ชีวิตคู่มีความสุขได้ เพราะ

คนที่แตกต่างกันจะชอบอะไรไม่เหมือนกัน เมื่อแต่งงานกันแล้ว และต่างต้องการอะไรต่อมิอะไรจากอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งไม่สามารถให้ได้ทั้งหมด ทั้งคู่ก็ต้องผิดหวังและขมขื่น เช่น ในกรณีของเขากับสการ์เลตต์มีอะไรแตกต่างกันมาก ในขณะที่เมลานีมีอะไรเหมือนกับเขามาก เขาเห็นว่า “ชีวิตวิวาห์จะเป็นสุขไม่ได้ หากคู่แต่งงานมีความแตกต่างกันมาก”

1.5 ทรรศนะต่อการตั้งครรภ์และการปฏิบัติของผู้ชายต่อผู้หญิงที่ตั้งครรภ์

เป็นธรรมเนียมของผู้ชายอย่างหนึ่งว่า สภากษัตริย์มีความกระตือรือร้นเวลาเห็นผู้หญิงตั้งครรภ์ จะต้องไม่จ้องมองดูท้องของผู้หญิงตรงๆ แต่อาจแอบชำเลืองมองได้โดยมิให้เธอรู้ตัว ในทรรศนะของเรตต์ บัตเลอร์ ขณะที่เข้าไปหาสการ์เลตต์ เมื่อเธอกำลังตั้งครรภ์ที่เกิดจากแฟรงก์ แต่เธอพยายามปิดบังเขาด้วยความอาย จนเขาจับได้ว่าเธอกำลังตั้งครรภ์จากการสังเกตของเขาทั้งการดูทางร่างกาย และสการ์เลตต์อาเจียนเพราะแพ้ท้อง

ในขณะที่เขาเป็นผู้ชาย เรตต์กลับเห็นว่าการทำเช่นนั้นไม่มีเหตุผลเอาเสียเลย เขาเปรียบเทียบกับชาวยุโรป ซึ่งมีเหตุผลในเรื่องนี้ดีกว่าอเมริกัน เพราะชาวยุโรปไปให้เกียรติและชื่นชมผู้หญิงที่กำลังจะเป็นแม่คน เขาเห็นว่าเป็นการสมเหตุสมผลดีกว่าการทำเป็นไม่รู้ไม่เห็น และผู้หญิงเองก็ควรภูมิใจที่กำลังจะเป็นแม่คนดีกว่าจะพยายามปิดบังหรือแอบซ่อนตัวอยู่แต่ในห้องเวลาตั้งครรภ์เหมือนไปทำผิดอะไรมา

1.6 ทรรศนะต่อการคลอดลูกและการตั้งชื่อลูก

สการ์เลตต์แต่งงานกับชาร์ลส์ แฮมิลตัน และเป็นฝ่าย เมื่อชาร์ลส์ซึ่งไปสงครามเสียชีวิตด้วยไข้ป่าและนิวมอเนีย หลังจากแต่งงานได้เพียงสองเดือน

สการ์เลตต์คลอดลูกชายอย่างง่ายดาย และเป็นปกติในเร็ววัน จนแม่มมีหญิงนิโกร หัวหน้าทาสหญิงเห็นว่าเหมือนไพร่เกินไป เพราะสภาพสตรีที่แท้จริงควรต้องคลอดลูกยาก ควรต้องเจ็บท้องให้นาน และเมื่อคลอดแล้วก็ควรจะฟื้นคืนเป็นปกติในเวลาที่ไม่ควรรวดเร็วเกินไป เพราะจะกลายเป็นสิ่งน่าอาย สำหรับสภาพสตรีที่คลอดง่ายและฟื้นตัวง่าย

ลูกชายของสการ์เลตต์ ได้ชื่อว่า “เวค แฮมปตัน แฮมิลตัน” เวค แฮมปตัน เป็นชื่อแม่กับผู้บังคับบัญชาของชาร์ลส์ เพราะในสมัยนั้นมีธรรมเนียมนิยมตั้งชื่อลูกชายตามชื่อผู้บังคับบัญชาของพ่อ ส่วนลูกสาวนิยมตั้งชื่อตามยาย เช่น ลูกสาวของสการ์เลตต์ที่เกิดจากแฟรงก์ เคนเนดี สามีคนที่สองชื่อ “เอลลา ลอรีนา” ชื่อ “เอลลา” ตั้งตามเอเลนผู้เป็นยาย ส่วน “ลอรีนา” เป็นชื่อที่นิยมกันในสมัยนั้น เช่นเดียวกับที่นิยมตั้งชื่อลูกชายตามชื่อแม่ทัพฝ่ายใต้ คือ “โรเบิร์ต อี. ดี.” และ “สโตนวอล แจ็กสัน” ขณะที่เรียกลูกของนิโกรว่า “อับราฮัม ลินคอล์น” ประธานาธิบดีของชาวอเมริกันฝ่ายเหนือในขณะนั้น

“

แม่ ม่าย นั้น ถูก
 นิินทาว่าร้ายเหลือเกิน
 คนเป็นม่ายต้องระวัง
 กิริยาเป็นสองเท่าทวิคุณ
 ของพวกที่แต่งงานแล้ว

”

เขาโดยไม่แคร์ศาสนา แม่พอม่าจะเป็นคาทอลิก
 ที่เคร่งครัดเพียงใดก็ตาม

1.9 ทรศนะต่อความเป็นแม่ ม่าย

การเป็นแม่ ม่ายมีแนวปฏิบัติเป็นธรรมเนียมจำต้องสำรวมตัว ระวังระวังกิริยาอาการ สการ์เลตต์เป็นม่ายหลังจากแต่งงานเพียงสองเดือน ทำให้เธอต้องทำตัวให้สมกับเป็นแม่ ม่าย จะทำตัวสนุกสนานรื่นเริงเหมือนสาว ๆ ไม่ได้ จะต้องทำตัวเป็นเคร่าเคร่งขมิ้มอยู่ห่าง ๆ เอลน ผู้เป็นแม่คอยเตือนเธอ เมื่อเห็นสการ์เลตต์เล่นแกว่งชิงช้าและหัวเราะเสียงดังกับนายทหารหนุ่มคนหนึ่ง เอลนบอกว่า “แม่ ม่ายนั้นถูกนิินทาว่าร้ายเหลือเกิน คนเป็นม่ายต้องระวังกิริยาเป็นสองเท่าทวิคุณของพวกที่แต่งงานแล้ว”^๑ ขณะที่สการ์เลตต์ตอบผู้เป็นแม่ว่า พระเจ้าเท่านั้นที่จะรู้ว่าคนที่แต่งงานแล้วไม่สนุกเลย และคนเป็นม่ายก็เท่ากับตายไปแล้วเหมือนกัน

สิ่งที่แม่ ม่ายจะต้องยึดถือปฏิบัติมีดังนี้

1. ต้องแต่งสีดำน่าเกลียด จะเอาสีต่าง ๆ ไปแซมให้มีชีวิตชีวาไม่ได้
2. ถูกห้ามประดับดอกไม้ รับประทานอาหาร ดัดได้เฉพาะเข็มกลัด พลอยดำ และสายสร้อยทำจากผมของผู้ตาย
3. มีผ้าคลุมหน้าสีดำยาวจดหัวเข่า หลังจากสามปีผ่านไปจึงตัดให้ถึงบ่าได้
4. ไม่คุยเรื่องสนุกสนานหรือหัวเราะเสียงดัง แม้จะยิ้มก็ต้องยิ้มเคร่า ๆ

1.7 ทรศนะต่อการมีลูกชายลูกสาว

ในทรศนะของเมลานีเห็นว่าผู้หญิงรักและอยากได้ลูกสาวลูกชายเท่า ๆ กัน แต่สำหรับผู้ชายบางประเภท โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ชายประเภทเอาแต่ใจตัวเองอย่างเรตต์ บัตเลอร์ ควรจะต้องการลูกชายมากกว่า แต่ลูกของเขากับสการ์เลตต์กลับเป็นลูกสาว ซึ่งน่าเป็นการเสียน้ำความ เป็นลูกผู้ชายของเขา ถ้าเป็นเธอ เธอยินดีตายทั้งกลมมากกว่าจะคลอดลูกคนหัวปีที่เป็นผู้หญิงให้เขา

แต่เมลานีคาดผิดถนัด เพราะแม่มมีผู้เลี้ยงลูกสาวตระกูลของเอลนมาสามชั่วอายุคนแล้ว คือ เอลน สการ์เลตต์ และลูกสาวของสการ์เลตต์ยืนยันโดยอ้างคำพูดของเรตต์ว่า เขาอยากได้ลูกสาว เพราะเห็นว่าลูกชายน่ารำคาญคอยกวนใจไม่รู้จักหยุดจักหย่อน เด็กผู้หญิงน่ารักกว่า เด็กผู้ชายไม่เป็นประโยชน์เลย โดยยกตัวเขาเองเป็นตัวอย่าง

ต่อมาเรตต์ก็แสดงให้เห็นทุกคนเห็นว่า เขารักลูกสาว “บอนนี่” ของเขาเพียงใด แต่เขาตามใจและให้ทำลูกสาวจนเสียนิสัย จนลูกสาวเอาแต่ใจ เป็นความหลงใหลคลั่งไคล้มากกว่าความรักที่แท้จริงโดยเขาไม่รู้ตัว ลูกติดเขาโดยไม่สนใจคนอื่น แม้แต่สการ์เลตต์ผู้เป็นแม่ แล้วในที่สุดลูกสาวก็ตายจากไปเพราะอุบัติเหตุ จากที่เรตต์ยอมให้แม่หนุนน้อยซีมาข้ามรั้วที่สูงเกินไป ด้วยอายุเพียงสี่ขวบ

1.8 ทรศนะต่อการหย่าร้าง

การหย่าร้างเป็นสิ่งต้องห้ามที่สังคมและศาสนาไม่ยอมรับ โดยเฉพาะผู้เคร่งศาสนาจะไม่ยอมให้ลูกหลานแต่งงานกับผู้ชายที่หย่าภรรยาเป็นอันขาด คนที่หย่าร้างจึงเป็นที่รังเกียจของศาสนาและสังคม ขนาดไม่มีบ้านไหนเปิดประตูรับคนประเภทนี้ สการ์เลตต์เคยนึกฝันเล่น ๆ ว่า ถ้าเธอจะหย่าเมลานี เธอจะยอมแต่งงานกับ

“...พระเจ้าสร้างผู้หญิงมาให้ เป็นสัตว์เชื่อง ๆ ที่ตีนกั้ว และคงจะมีอะไรผิดปกตินุษย์อยู่ในตัวผู้หญิงที่ไม่รู้จักกั้วเป็นแน่...สการ์เลตต์พยายามกั้วอะไรไว้สักอย่างหนึ่ง เหมือนกับว่าเราต้องมีอะไรสักอย่างหนึ่งไว้สำหรับรัก”

5. จะแสดงว่าสนใจผู้ชายคนใดมิได้ เป็นอันขาด ถ้าหากมีผู้ชายคนใดมาสนใจ จะต้องขจัดความสนใจนั้น ด้วยการแสดงความรัก ความนับถือสามีที่วายชนม์ไปแล้วให้ยิ่ง ๆ ขึ้นไป

1.10 ทรศนะต่อการใช้ทุกซ์

เมื่อเรตต์ บัตเลอร์พบสการ์เลตต์ในช่วงใช้ทุกซ์ เขาเห็นว่าการใช้ทุกซ์โดยให้ผู้หญิงอยู่ในชุดดำตลอดชีวิตและห้ามขาด มิให้สนุกสนานตามธรรมชาติของมนุษย์ปุถุชน เป็นวิธีปฏิบัติที่ป่าเถื่อนเท่า ๆ กับพิธีสตีของอินเดีย พิธีสตีเป็นพิธีที่ภรรยาต้องเผาตัวตายตามสามี มิฉะนั้นจะไม่มีคนคบค้า และถูกตีฉินินทาจากผู้หญิงดี ๆ ที่แต่งงานแล้ว ว่าทำตัวไม่สมกับเป็นสุภาพสตรีที่อบรมมาดีแล้ว

ในความเห็นส่วนตัวของเรตต์ บัตเลอร์ เห็นว่าการเผาตัวของอินเดียมีความกรุณาปรานีมากกว่าลัทธิฝังแม่ฝ่ายทั้งเป็นของชาวภาคใต้อเมริกัน

1.11 ทรศนะต่อการใช้กั้ว

สการ์เลตต์ที่เข้าไปเยี่ยมตระกูลฟอนเตน ซึ่งเคยเป็นเพื่อนบ้านกันมาก่อน เธอเล่าเรื่องการหนีภัยสงครามที่แอตแลนตา ตลอดจนการกลับไปถึง “ทาวรา” อย่างปลอดภัย แต่ก็ต้องพบกับความสูญเสียแม่ และพ่อสตีฟั้นเพื่อนจากการตายของแม่ เธอได้ผ่านสภาพการณ์และสิ่งที่น่ากลัวที่สุดในชีวิตมามากมายหลากหลายฉากหลายตอน ไม่ว่าจะ เป็นเหตุการณ์เมื่อนานี้จะคลอคลึง ขณะแอตแลนตาถูกโจมตีอย่างหนัก การหนีภัยในตอนกลางคืน การเห็นผู้คนล้มตายเกลื่อนกลาดบนถนน ความหิวโหย ความหวาดกลัวเกือบสิ้นสติ และการถูกเรตต์ทิ้งกลางทางปล่อย

ให้เธอขับรถม้า พาเมลานีและลูกกลับ “ทาวรา”

คุณย่าฟอนเตนบอกสการ์เลตต์ด้วยความเมตตาว่าผู้หญิงเมื่อได้พบสิ่งเลวร้ายที่สุดในชีวิตมาแล้ว หลังจากนั้นก็จะไม่รู้สึกกลัวอะไรจริงจังกอีกต่อไปแล้ว แต่ก็ไม่เป็นการดีที่ผู้หญิงจะไม่รู้สึกกลัวอะไรเสียบ้าง หญิงชราบอกสการ์เลตต์ต่อไปว่า “...พระเจ้าสร้างผู้หญิงมาให้ เป็นสัตว์เชื่อง ๆ ที่ตีนกั้ว และคงจะมีอะไรผิดปกตินุษย์อยู่ในตัวผู้หญิงที่ไม่รู้จักกั้วเป็นแน่...สการ์เลตต์พยายามกั้วอะไรไว้สักอย่างหนึ่ง เหมือนกับว่าเราต้องมีอะไรสักอย่างหนึ่งไว้สำหรับรัก”¹⁰

2. ทรศนะต่อสังคม

ทรศนะของตัวละครที่มีต่อสังคมมีหลากหลายเช่นเดียวกับทรศนะที่มีต่อชีวิต เป็นทรศนะเกี่ยวกับการถือปฏิบัติต่อบุคคลอื่นในสังคม ซึ่งเป็นมารยาททางสังคม ตลอดจนทรศนะต่อประเทศชาติบ้านเมือง ทรศนะต่อสังคมอาจจำแนกรายละเอียดได้ดังนี้

2.1 ทรศนะต่อการเป็นผู้ดี

ชาวภาคใต้มีความหยิ่งผยองและภาคภูมิใจในความเป็นผู้ดีของตน ที่เกิดจากการอบรม บ่มเพาะระเบียบแบบแผนอันดีงาม โดยวัดความเป็นผู้ดีจากการประพฤติปฏิบัติตามจริยธรรมและ กฎเกณฑ์ของสังคมอย่างเคร่งครัด ในขณะที่เดียวกันก็พากันเยาะหยันเหยียดหยามพวกทางเหนือว่าเป็นผู้ดีจอมปลอม เพราะพวก ฝ่ายเหนือกลายเป็นผู้ดีขึ้นมาได้เพราะอำนาจเงิน

ก่อนเกิดสงครามกลางเมือง สการ์เลตต์ยังไม่มีความรู้สึกอะไร เพราะไม่ได้พบกับความทุกข์ยากลำบากอย่างแสนสาหัส เธอเผลอเป็นผู้เป็นแม่และแม่มมีผู้เลี้ยงดูเธอมา พยายามพร่ำสอน

อบรมความเป็นผู้ดีและความเป็นสุภาพสตรีให้แก่เธอมาโดยตลอด เธอได้รับความสุข สะดวกสบายทุกอย่าง ไม่เดือดร้อนเรื่องที่อยู่อาศัย อาหารการกิน ความสนุกสนานบันเทิงใจ เพราะแวดล้อมไปด้วยข้าทาสบริวารและเพื่อนพ้องญาติมิตร

แต่เมื่อเกิดสงคราม สการ์เลตต์ต้องพบกับความสูญเสียหลายสิ่งหลายอย่าง ตั้งแต่สามี สภาพบ้านแตกสาแหรกขาด โดยเฉพาะต้องเผชิญกับความอดอยากหิวโหย ความขาดแคลน เครื่องนุ่งห่ม ข้าวของ เครื่องใช้ เพราะถูกปล้นสะดมและถูกทำลายย่อยยับด้วยฝีมือของพวกทหารฝ่ายเหนือผู้มิซัย ทำให้สการ์เลตต์เห็นด้วยกับพรรคนะที่ว่า คนเราต้องมีเงินจึงจะเป็นผู้ดีได้ ซึ่งเป็นพรรคนะที่ตรงกันข้ามกับของเอเลน ผู้เป็นแม่ เพราะเอเลนแม่จะเคยยากจนขั้นแค่นี้อย่างไร เธอก็ไม่เคยรู้สึกอับอายขายหน้าใน

ความยากจน แต่สการ์เลตต์กลับขายหน้า เพราะเธอจน และรู้สึกต่ำต้อยน้อยหน้า เพราะต้องลดตัวลงไปทำงานหนักเยี่ยงทาส

เพราะความกลัวและเข็ดขยาดต่อความยากจนนี้เอง ทำให้สการ์เลตต์ตั้งปณิธานว่า เธอจะไม่ยอมยากจนอีกไปจนวันตาย เธอจะไม่นั่งรอปาฏิหาริย์ให้มาช่วยเธอ เธอจะต้องพยายามต่อสู้และเอาชนะโลกให้จงได้ เธอจะต้องขวนขวายทุกวิถีทางเพื่อหาเงินมาให้ได้ และเพราะเพื่อเงินตัวเดียวนี้เองที่ผลักดันให้เธอหาทางแต่งงานกับแฟรงก์ เคนเนดี และเมื่อแฟรงก์ตาย ก็หันไปแต่งงานกับเรตต์ บัตเลอร์ ทั้งๆ ที่ไม่ได้รักผู้ชายทั้งสองคนนั้นในตอนแรกเลย เพราะผู้ชายที่เธอรักและวาดหวังจะแต่งงานด้วยมีเพียงคนเดียวคือ แอชลีย์ วิลค์ ซึ่งไปแต่งงานกับเมลานี แต่เธอรักเรตต์ เมื่อพบว่าเรตต์กำลังจะจากเธอไปหลังจากสูญเสียลูกสาวของทั้งคู่แล้ว

2.2 ทรรศนะต่อความเป็นแขกและเจ้าของบ้านของชาวใต้

ชาวใต้ของสหรัฐอเมริกา มีธรรมเนียมอย่างหนึ่งว่า ถ้าเดินทางไปเยี่ยมเยียนใครไกลเป็นสิบ ๆ ไมล์ มักจะพักค้างนานเป็นเดือน ๆ หรืออย่างน้อยก็หนึ่งเดือน ชาวใต้จะเป็นแขกที่กระตือรือร้น ไปแวะบ้านใครก็มักจะพักเป็นเวลานาน ๆ ในขณะที่เจ้าของบ้านก็จะรับรองแขกด้วยความเต็มใจ จึงเป็นเรื่องปกติที่พวกญาติ ๆ ซึ่งเดินทางไปร่วมชุมนุมในเทศกาลคริสต์มาสแล้วยังคงค้างอยู่ที่บ้านญาติพี่น้องจนถึงเทศกาลปีใหม่หรือหลังจากนั้น จนมีคำกล่าวบ่อย ๆ ว่า มีคู่แข่งงานใหม่ ๆ เดินทางไปฮันนีมูน แล้วไปพักที่บ้านญาติ จนคลอตลูกคนที่สองก็มี และก็มีมากเช่นกัน ที่ลูกบ้านน่าจะไปกินอาหารเย็นในวันอาทิตย์ แล้วค้างอยู่ในบ้านจนหลายปีผ่านไป จึงนอนในเตียงออกจากบ้าน

แต่ถึงจะมีภาระรับรองแขกเนิ่นนานเพียงใดก็ไม่เป็นปัญหาของพวกชาวใต้ เพราะมีบ้านช่องใหญ่โต มีข้าทาสบริวารคอยรับใช้มากมาย รวมทั้งอาหารการกินก็อุดมสมบูรณ์มีเพียงพอที่จะสำรองไว้เลี้ยงแขกจำนวนมากมาเป็นเวลานาน ๆ ได้ การเดินทางเยี่ยมเยียนกันจึงเป็น

พฤติกรรมปกติของชาวใต้ เยี่ยมกันเป็นประจำทุกเพศทุกวัย ทั้งคู่แต่งงานใหม่ คนตั้งครรภีใหม่ ๆ คนรื้อใช้ คนพิการ หญิงสาวที่พ่อแม่พานี้คู่รักที่ไม่เหมาะสม หญิงสาวที่ยังหาคู่ครองไม่ได้ ออกไปพักบ้านญาติอาจได้รับคำแนะนำจนพบเนื้อคู่ก็มี

อย่างไรก็ตาม ขนบธรรมเนียมและค่านิยมข้างต้นดำเนินไปในยุคก่อนสงคราม ครั้นสงครามสิ้นสุดลง ด้วยขนบธรรมเนียมและประเพณีเก่าที่ว่าเจ้าของบ้านจะต้องเลี้ยงดูแขกไม่ว่าผู้มาพักจะเป็นใคร ไพร่หรือผู้ดี ทำให้เกิดปัญหาและความยุ่งยากแก่เจ้าของบ้านเป็นอย่างยิ่ง เพราะบรรดาทหารที่กลับจากสงคราม เมื่อเดินทางผ่าน “ทาวรา” จะถือวิสาสะเข้าไปพักอาศัย มีทั้งพวกที่มาเป็นหมู่ เป็นคู่ ๆ และมาเดี่ยว แต่ละคนพกพาความอดอยาก หิวโหย และความเหน็ดเหนื่อยมาทั้งสิ้น

เมื่อเหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นบ่อย ๆ สการ์เลตต์ก็นึกสาปแช่งประเพณีเก่าแก่ของชาวใต้ ที่กลายเป็นหอกแหลมที่แทงเธอ ทั้งนี้เพราะเวลาแห่งความฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือยในกาลอดีตได้ผ่านไปแล้ว ในขณะที่คนอื่น ๆ ภายในบ้าน และพวกทหารที่มาพักไม่รู้สึกละไร เธอต้องเดินทาง

ไปไกล ๆ เพื่อหาซื้ออาหาร กว่าจะได้มาก็แสนยาก มีความจำเป็นอะไรที่เธอจะต้องลำบากลำบากเพียงเพื่อรักษารมณีนียมเก่า ๆ สงครามก็สิ้นสุดลงไปแล้ว ทหารก็ได้เป็นร้วคอยป้องกันอันตรายอะไรให้เธออีกแล้ว เธอจึงให้จัดอาหารแก่พวกทหารแต่น้อยพอประทังชีวิตเท่านั้น เป็นเรื่องช่วยไม่ได้ที่ความเป็นเจ้าของบ้านผู้อารอบและหน้าใหญ่ใจโต ถึงไหนถึงกันได้ล่องลอยไปจากความคิดและวิถีปฏิบัติของชาวภาคใต้เสียแล้ว เนื่องจากผลของสงครามโดยแท้

2.3 ทรรศนะต่อหญิงโสเภณี

เป็นปรากฏการณ์ที่เหมือนกันทุกหนทุกแห่งในโลก ในการที่หญิงโสเภณีจะถูกดูหมิ่นเหยียดหยามและรังเกียจจากสังคม ในนวนิยายเรื่อง “วิมานลอย” ก็เช่นเดียวกัน มีเหตุการณ์ที่แสดงให้เห็นถึงการรังเกียจเหยียดหยามหญิงโสเภณีอย่างรุนแรง ตอนที่สการ์เลตต์ไปอยู่ที่เมืองแอตแลนตา มีหญิงโสเภณีที่มีชื่อเสียงโด่งดังคนหนึ่งชื่อ “เบลล์ วัตลิง” เป็นสาวผมแดง แต่งตัวด้วยเสื้อผ้าสีสดฉาดทันสมัย ซึ่งภายหลังมีความสัมพันธ์สนิทสนม ถึงขั้นเป็น “ขาประจำ” ของเรตต์ บัตเลอร์ แม้เขาจะได้แต่งงาน กับสการ์เลตต์แล้ว

เบลล์ วัตลิงได้มอบเงินเหรียญห้าเซ็นต์

หน้าให้เมลานี แจ้งความจำนวว่าขอร่วมช่วยชาติ ด้วยการสมทบทุนเป็นค่าใช้จ่ายช่วยทหารที่บาดเจ็บจากสงครามกลางเมือง ซึ่งรับการรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาล การหยุดพูดคุยและยอมรับห่อเงินเหรียญมาจากเบลล์ วัตลิง ทำให้เมลานีผู้ยึดมั่นในความบริสุทธิ์ผุดผ่องของทุกสิ่งทุกอย่าง เป็นทุกข์เป็นร้อน จนถึงขั้นฟุ้งฟายน้ำตาด้วยความรู้สึกผิดในตัวเองกับสการ์เลตต์ ว่าถ้าใครรู้เข้าโดยเฉพาะญาติสนิท จะต้องอับอายขายหน้าไปทั่วเมือง เธอไม่สามารถใจดีใจงามหวังหญิงโสเภณีคนนั้นได้ เพราะเป็นกิริยาหยาบคายเกินกว่าเธอจะทำได้ ในขณะที่ถ้าเป็นผู้หญิงดี ๆ คนอื่น จะพากันรีบข้ามถนนไปฝั่งตรงข้ามทันที เมื่อรู้ว่าจะต้องเดินสวนทางกับหญิงโสเภณี

เบลล์ วัตลิงบอกเมลานีว่า ก่อนหน้าพบเธอได้พบกับคุณนายคนหนึ่งแล้ว แต่ถูกไล่ออกจากโรงพยาบาล ทั้ง ๆ ที่อยากช่วยพยาบาลคนเจ็บ เธออยากทำบางสิ่งบางอย่าง เพื่อช่วยเหลือพวกทหารบาดเจ็บเหมือนผู้หญิงดี ๆ อื่น ๆ ในฐานะที่เธอก็เป็นชาวใต้คนหนึ่งเหมือนกัน

ในความรู้สึกของสการ์เลตต์ เธออยากรู้เรื่องของโสเภณีมาก ไม่เหมือนหญิงสาวผู้อ่อนต่อโลกและผ่านการอบรมมาอย่างดีทั้งหลาย ที่ถูกตีกรอบด้วยศีลธรรมจรรยา จนแม้แต่จะมอง

หน้าโสภณก็เป็นความผิดพลาด เช่นที่เมลานี รู้สึกผิดจนต้องระบายออกมา

แต่ในความอยากรู้ อยากเห็นของสการ์เลตต์ ก็แฝงการดูถูกเหยียดหยามไม่แพ้คนอื่น ๆ จะเห็นได้จากคำถามที่เธอถามเมลานีว่า ผู้หญิงโสภณคนนั้นพูดเหมือนคนหรือไม่ และเมลานีตอบว่าพูดผิดไวยากรณ์อย่างน่ากลัว และสการ์เลตต์ยังโกรธเป็นฟืนเป็นไฟเมื่อพบความจริงว่า หลังจากแก้ข้อเหวี่ยงทอง 50 เหรียญ ซึ่งห่อด้วยผ้าเช็ดหน้าออก ที่มุมผ้าเช็ดหน้าผืนนั้นมีรอยปักอักษรย่อ “ร.ต.บ.” ซึ่งเป็นอักษรย่อชื่อของเรตต์ บัตเลอร์ เพราะเธอก็มีผ้าเช็ดหน้าลักษณะเดียวกันนี้จากการใช้ห่อดอกไม้ป่า

สการ์เลตต์เห็นว่าเรื่องราวของหญิงโสภณเป็นสิ่งลึกลับและน่าเกลียด สุภาพสตรีไม่ควรพูดคุยถึงเรื่องนี้ และถ้าจำเป็นต้องพูดก็ต้องกระชับ กระชับ ต้องพูดอ้อมค้อมหรือพูดในเชิงเปรียบเทียบ เธอเห็นว่าคนไพร่สารเลวเท่านั้นที่ไปคลุกคลีคบค้ากับผู้หญิงพวกนี้ เธอไม่เคยนึกว่าผู้หญิงดีๆ ที่เธอพบในบ้านของคนดี ๆ หรือแม้แต่ผู้ชายที่เธอยอมเดินร่ำด้วยจะไปหาผู้หญิงพวกนี้ และการที่รู้ว่าผู้ชายที่เคยแสดงท่าว่า สนใจเธออย่างออกหน้าออกตาอย่างเรตต์ ก็ไปหาผู้หญิงโสภณเหมือนกัน ทำให้เธอนึกเหมาเอาว่าผู้ชายทุกคนคงจะเป็นอย่างนี้ และในความคิดของสการ์เลตต์ การไปหาผู้หญิงเลว ๆ อย่างนั้น จัดเป็นความเลวหนักขึ้นของพวกผู้ชาย

จะเห็นได้ว่าโสภณในทรรศนะของสังคมแอตแลนตาในสมัยนั้น ไม่ต่างจากการรังเกียจเหยียดวรรณะจันทาลในอินเดีย เพราะพวกจันทาลก็จะถูกรังเกียจขนาดไม่ยอมมองหน้าด้วยหรือเข้าใกล้ด้วย เช่นเดียวกับพวกผู้หญิงผู้ดีในแอตแลนตาที่ปฏิบัติต่อหญิงโสภณ เพราะแม้แต่การพูดถึงหญิงโสภณ จะพูดอย่างเปิดเผยและตรง ๆ ไม่ได้ ความรังเกียจต่อหญิงโสภณ รวม

ไปถึงรังเกียจทรัพย์สินเงินทอง เช่นในกรณีที่เมลานียอมรับเงิน 50 เหรียญจากเบลล์ วัลลิ่ง ทำให้เกิดข้อกังขาว่าพระเจ้าจะยอมรับเงินของเบลล์หรือไม่ เมื่อรู้ว่าเป็นเงินไม่บริสุทธิ์ แม่โรงพยาบาลกำลังต้องการเงินจำนวนมากไปซื้อหาสิ่งของที่จำเป็นอีกหลายอย่างก็ตาม

2.4 ทรรศนะต่อศาสนา

ในความคิดของสการ์เลตต์ เรื่องของศาสนาเป็นเรื่องของกำไรขาดทุน เช่นเดียวกับธุรกิจการค้า เธอสัญญากับพระเจ้าว่า จะทำคุณงามความดีเพื่อแลกเปลี่ยนกับความกรุณาของพระเจ้า แต่พระเจ้าก็ผิดสัญญากับเธอมาหลายครั้งแล้ว เธอจึงถือว่าเธอไม่มีหนี้สินอะไรที่ติดค้างและจะต้องชดใช้ให้พระเจ้าอีกต่อไปแล้ว และเมื่อสการ์เลตต์เห็นคาร์รีนน้องสาวนั่งสวดมนต์แทนที่จะนอนพักกลางวัน หรือใช้เวลาว่างซ่อมแซมเสื้อผ้า ข้าวของเครื่องใช้ เธอก็มีความรู้สึกว่าการร่ำเรียนเกี่ยวกับศาสนา ไม่ยอมช่วยเหลือแบ่งเบาภาระของเธอ

เธอได้คำอธิบายจากวิล เบนทีน ทหารที่มาพักกับเธอและต่อมาเป็นคนทำงานที่ไร่ฝ้ายของเธอว่าการร่ำเรียนสวดมนต์เพื่อความสบายใจ โดยสวดให้แก่เอเลนคุณแม่และคูนันหนุ่มที่ชื่อแบรนต์

2.5 ทรรศนะต่อการปักป้ายหลุมฝังศพ

เมื่อสการ์เลตต์ เมลานีและน้อง ๆ ไปเยี่ยมบ้านตระกูลทาลตัน ซึ่งลูกชายสี่คนตายในสนามรบทั้งหมด บ้านถูกเผาจากภัยสงคราม ลูก ๆ ที่เหลือซึ่งเป็นผู้หญิงไปอยู่ในกระท่อมของผู้ดูแลบ้าน

คุณนายทาลตัน ผู้รักม้าพอ ๆ กับลูกชาย ได้สูญเสียทั้งลูกชายและม้าดี ๆ หลายตัว หลังรับประทานอาหารเย็นพากันไปเยี่ยมหลุมฝังศพของลูกชายทาลตัน ที่หลุมฝังศพมีเสาดินใหม่เอี่ยมสองเสา เป็นป้ายปักหลุมฝังศพที่แพงมาก ทำให้สการ์เลตต์ลดความเศร้าเสียใจแทนครอบครัวทาลตันลงจากความรู้สึกเมื่อไปพบใหม่ ๆ เพราะขณะที่ทุกครอบครัวต้องเผชิญกับความลำบากยากแค้นแสนสาหัสจากภัยสงคราม แต่พวกทาลตันกลับนำเงินที่มีค่ามหาศาล ไปใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ด้วยการซื้อหินไปปักหลุมฝังศพลูกชายอย่างไม่เสียดาย ในขณะที่อาหารการกินก็แพง แล่นแพงและหายาก ยิ่งไปกว่านั้นยังมีข้อความจารึกไว้หลายแถว ซึ่งหมายถึงต้องใช้จ่ายเงินมากขึ้น ในทรศนะของสการ์เลตต์เห็นว่า การเอาเงินไปซื้อเสาดินปักหลุมฝังศพเช่นนั้นเป็นความโง่ และเธอรู้สึกโกรธเหมือนกับว่าพวกทาลตันเอาเงินของเธอไปผลาญเล่น

2.6 ทรศนะต่อความรักชาติและสงคราม

สการ์เลตต์เดินทางไปอยู่เมืองแอตแลนตา ขณะที่สงครามกลางเมืองกำลังติดพันอยู่ เธอเห็นว่าชาติมิได้มีความสำคัญอะไรสำหรับเธอเลย เธอเบื่อกับที่จะได้ยินผู้คนพูดกันเรื่องชาติ และแสดงความรักชาติในดวงตา ชาติมิใช่ของศักดิ์สิทธิ์ และสงครามก็มีใช่ภารกิจที่ควรสักการบูชา แต่สงครามเป็นสิ่งโหดร้ายน่ารำคาญ ทำลายชีวิตผู้คนโดยไม่มีเหตุผล ทำลายทรัพย์สินเงินทอง และที่สำคัญเธอเอือมระอากับการถักไหมพรม ม้วนผ้าพันแผล พยาบาลคนเจ็บ และพบเห็นคนตายใน โรงพยาบาล ในขณะที่บางคนปลอบใจกันว่า “ตายเพื่อชาติคือการมีชีวิตอยู่รอดอยู่ชั่วกาลปาวสาน”

แต่สำหรับเรตต์ บัตเลอร์ เขากลับเห็นว่าสงครามเป็นของศักดิ์สิทธิ์สำหรับคนที่ต้องเข้าสู่สงคราม แต่ไม่ว่าจะกล่าวอ้างถึงวัตถุประสงค์

ในการทำสงครามให้สูงส่งเพียงใดก็ตาม เขาก็ยังคงถือคติว่า เขาทำสงครามด้วยเหตุผลเพียงเรื่องเดียวเท่านั้น คือ เรื่องเงิน “สงครามคือการแย่งเงิน” แต่ผู้คนมักไม่เห็นด้วยกับความจริงข้อนี้ เพราะแม้แต่ไปหลงไหลคลั่งไคล้แต่เสียงแตรเสียงกลอง และคำพูดเพราะของพวกนักพูด ความเห็นของเรตต์ บัตเลอร์เหมือนกับแอสเลย์ จากคำยืนยันของเมลานีผู้เป็นภรรยา แอสเลย์เขียนจดหมายไปถึงเธอตอนหนึ่งว่า พวกเขาได้ไม่ควรรบกับพวกฝ่ายเหนือหรือพวกแยงกี้ แต่ถูกหลอกให้เข้าสู่สงครามจากพวกนักพูดและรัฐบุรุษปากหวาน สงครามกลางเมืองครั้งนั้นโหดร้ายทารุณ จะเอาอะไรไปแลกก็ไม่คุ้มกัน สงครามเป็นได้แค่ความทุกข์ทรมานและความโสมมเท่านั้น

แต่ทรศนะต่อเรื่องสงครามของผู้ชายสองคนข้างต้น แม้จะดูคล้ายกัน แต่ก็มีบางสิ่งบางอย่างต่างกัน เขาทั้งสองต่างมองเห็นความจริงของสงคราม เรตต์ก็เข้าไปจ้องมองความจริงและพูดถึงความจริงอย่างเปิดเผยจนคนอื่น ๆ โกรธ ส่วนแอสเลย์ไม่อาจทนดูความจริงของสงครามได้ จนต้องพลัดตัวเองไปร่วมสงครามด้วยความหลงผิดในตอนแรก

ในขณะที่สการ์เลตต์มารู้สึกภายหลังเมื่อพบว่าโดยผลของสงครามก่อความหายนะให้แก่บ้านเมืองและผู้คนเพียงใด โดยเฉพาะเมื่อเธอตะเกียกตะกายกลับไป “ทารา” บ้านเกิด เธอจึงเข้าใจได้ว่าเพราะเหตุใดจึงเกิดสงครามขึ้นและเธอเห็นว่าเรตต์พูดผิดที่บอกว่า คนเรารบราฆ่าฟันกันเพื่อเงิน สการ์เลตต์กลับเห็นเป็นอย่างอื่น

คนเรารบเพื่อป้องกันที่ดินอัน
อุดมสมบูรณ์ คราดไถได้อย่างนึ่มนวล
...รบเพื่อกันทุ่งหญ้าเขียวชอุ่ม ...เพื่อ
คุ้มกันแม่น้ำสีเหลืองที่ไหลเอื่อย ๆ และ

บ้านสีขาวสะอาดร่มเย็นอยู่ท่ามกลาง
พุ่มแมกโนเลียต่างหากละ ของเหล่านี้
เท่านั้นที่คู่ควรกับการเอาชีวิตเข้าแลก
...ดินสีแดงที่เป็นของเรา และจะเป็น
ของลูกเรา ...ดินแดนที่เลี้ยงฝ้ายไว้ให้
ลูกเราหลานเราเท่านั้น”¹¹

ตั้งความคิดของเธอต่อไปนี้

ด้วยทรวงสะข้างต้น สการ์เลตต์จึงต้อง
พยายามทุกวิถีทางเพื่อปกป้องรักษาผืนแผ่นดิน
และทรัพย์สินสมบัติของเธอ นั่นคือ “ทารา” เธอ
จะต้องต่อสู้เพื่อรักษา “ทารา” ไว้ให้ได้

และเมื่อรู้แน่ชัดว่าสงครามกลางเมือง
สิ้นสุดลงด้วยการยอมแพ้ของฝ่ายใต้ เธอก็มีแต่
ความยินดี เพราะเธอนึกอยู่เสมอว่าสงครามเป็น
สิ่งโง่เขลา สันติภาพย่อมดีกว่าสงคราม เพราะ
โดยธรรมชาติวิสัยของเธอ สการ์เลตต์มิใช่คน
คลั่งชาติหรือชาตินิยม เธอไม่เคยมีดวงตาเป็น
ประกาย เมื่อธงชาติขึ้นสู่ยอดเสา ไม่เคย ขนลุก
กับเพลงชาติ ไม่เหมือนคนอื่น ๆ ที่เพียง ขอ
ให้ชาติเจริญ ถึงตัวเองจะลำบากยากแค้นเพียง
ใดก็ทนได้

สำหรับทรวงสะต่อสงครามและการสู้รบ
ของผู้หญิงอีกคนหนึ่งคือเมลานี ในฐานะที่เธอเป็น
ผู้หญิงที่เคร่งครัดและระเบียบแบบแผน เธอเห็น
ว่าการรบเพื่อชาติเป็นการล้างบาปและความชั่วร้าย
ที่ได้ทำเอาไว้แต่หนหลัง ทรวงสะข้อนี้สการ์เลตต์ได้
จากปากคำการยืนยันของอาร์ชี ชายชราอดีตทหาร
ผ่านศึกและผู้ร้ายฆ่าคน ชายชราผู้นี้ถูกขังเป็น
เวลายาวนานถึง 40 ปี ในความผิดฐานฆ่า
ภรรยาตนเอง เพราะคบชู้

เมื่อฝ่ายเหนือโจมตีฝ่ายใต้ใน ค.ศ.1864
อาร์ชีและนักโทษอื่น ๆ อาสาเข้าสมทบร่วมรบ

กับกองทัพฝ่ายใต้ เมื่อเสร็จสงคราม คนที่ไม่ตาย
ก็ได้เป็นอิสระ พอดีพิสดายอนุญาตให้นักโทษ
เด็ดขาดอย่างเขาร่วมสมทบกองทัพได้ แต่ผล
จากการสู้รบทำให้เขาต้องเสียขาไปข้างหนึ่ง และ
ตาอีกข้างหนึ่ง เมื่อสงครามสิ้นสุดลง เขาเป็น
คนหนึ่งในจำนวนทหารที่กระเซอะกระเซิงไปขอ
พักพิงที่บ้านเมลานี และเมื่อเธอรู้ว่าเขาเป็นใคร
มีหัตถ์อนปลายเท้าเป็นอย่างไร เธอยินยอมให้
เขาพักอยู่ที่ห้องใต้ถุน และช่วยงานในบ้าน

แต่ในความคิดของสการ์เลตต์ กลับเห็น
ว่าพวกผู้ชายชาวภาคใต้ทั้งพวกชั้นสูงและชั้นต่ำ
ต่างโง่เหมือน ๆ กันหมด ที่พากันออกไปรบเพื่อ
ชาติตามการปลุกเร้าของพวกนักพูดและรัฐบุรุษ
ถ้าไม่ตายก็ต้องกลับมาในสภาพพิการ แขนขาขาด
ตาบอด เพราะคนพวกนี้ที่เอาความรู้สึกเป็น
เครื่องนำชีวิต ใส่ใจต่อเนื้อหนังของคนน้อยกว่า
คำพูดที่ไร้สาระของนักพูดและรัฐบุรุษ ประการ
สำคัญ เธอไม่เห็นด้วยที่เมลานีรับคนที่เป็นผู้ร้าย
ฆ่าคนไว้ในบ้าน

บทสรุป : ความสุขชั่วแล่นพากันลอย ลมไป ทิ้งไว้แต่บทเรียนชีวิตที่ยั่งยืน

นวนิยายเรื่อง “วิมานลอย” เป็นนวนิยาย
เพียงเรื่องเดียวของมาร์กาเรต มิตเชลล์ นักเขียน สตรี
ชาวอเมริกัน ซึ่งมีชีวิตระหว่าง ค.ศ. 1900 - 1949
ก่อนเขียนนวนิยายเรื่องนี้ มิตเชลล์เคยเป็นนัก
หนังสือพิมพ์ และเขียนบทความในหนังสือพิมพ์
แอตแลนตา เจอร์นาล

นวนิยายเรื่องนี้พิมพ์เผยแพร่ใน ค.ศ.
1936 และกลายเป็นนวนิยายขายดีที่จำหน่าย
ได้ถึง 8 ล้านเล่มใน 40 ประเทศ เมื่อ ค.ศ.
1949 อันเป็น ปีที่ผู้เขียนเสียชีวิตด้วยอุบัติเหตุ
ในปี ค.ศ.1939 เรื่อง “วิมานลอย” ใน

รูปแบบของภาพยนตร์ออกฉายครั้งแรกที่เมืองแอตแลนตา รัฐจอร์เจีย ซึ่งเป็นฉากสำคัญในเรื่องเป็นภาพยนตร์ที่มีความยาวเกือบถึงสี่ชั่วโมงจากนวนิยายที่มีความหนากว่าพันหน้า

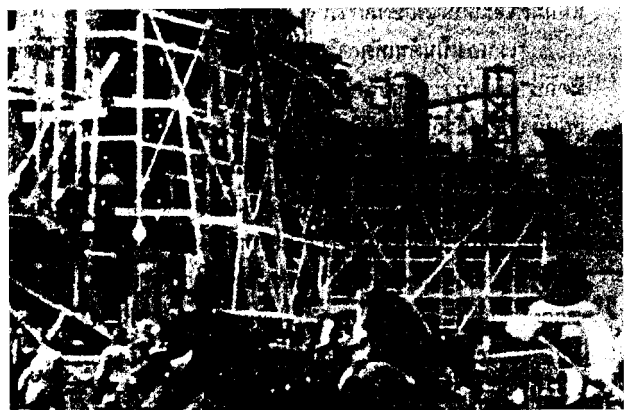
มาร์กาเร็ต มิตเชลล์ ได้ยินเรื่องราวของสงครามกลางเมืองมาตั้งแต่เล็ก ๆ จนซึมซาบเข้าไปในความรูสึกนึกคิด เมื่อเป็นผู้ใหญ่ก็เกิดแรงบันดาลใจที่ใครจะแสดงทรรศนะต่อสงครามกลางเมืองผ่านมุมมองของชาวภาคใต้ ในฐานะที่เธอก็เป็นชาวภาคใต้คนหนึ่ง นอกจากนี้ ผู้เขียนยังต้องการสื่อถึงอิทธิพลของกรรมพันธุ์และสิ่งแวดล้อมที่มีต่อบุคคล ทั้งในด้านบุคลิกลักษณะ อุปนิสัยใจคอ โดยพิสูจนอิทธิพลดังกล่าว ผ่านตัวละครสำคัญ คือสการ์เลตต์ ไอซารา

นวนิยายเรื่อง“วิมานลอย” เป็นนวนิยายโรแมนติกอิงประวัติศาสตร์ คือ สงครามกลางเมืองระหว่างฝ่ายเหนือและฝ่ายใต้ของสหรัฐอเมริกา ระหว่าง ค.ศ.1860 - 1865 โดยฝ่ายใต้เป็นฝ่ายปราชัย ผู้เขียนเสนอเรื่องราวโดยผ่านมุมมองของ ผู้คนชาวภาคใต้ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยเฉพาะในแง่ที่ได้รับผลโดยตรงจากภัยสงคราม โดยเฉพาะตระกูล “ไอซารา” ที่มีสการ์เลตต์ ลูกสาวคนโตเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ ในการสะท้อนมุมมองของชาวภาคใต้ ทั้งต่อการเกิด การดำเนินไปและผลภัยของสงคราม

เนื่องจากผู้เขียนเป็นผู้หญิง จึงอาจเอาใจผู้อ่านที่เป็นหญิงมากกว่าผู้ชาย

เนื้อหาแม้จะมีฉากหลังของสงครามกลางเมือง แต่การดำเนินเรื่องก็อิงกับชีวิตส่วนตัวของตัวละครสำคัญ ๆ สองสามตระกูลที่มีทั้งความรัก ความหลัง ความผิดหวัง ความล้มเหลว กิเลส ตัณหา และความตาย โดยสอดแทรกการอบรม สั่งสอน การตักเตือนให้ผู้หญิงประพฤติปฏิบัติตนเป็นลูกภาพสตรี เป็นผู้หญิงที่ดีและเป็นผู้ดี อันมีลักษณะคล้ายวรรณกรรมไทยเรื่อง “สุภาพสตรีสอนหญิง” และหนังสือ “สมบัติผู้ดี”

นอกจากนี้ ยังสะท้อนความคิดเห็นของตัวละครต่อการดำเนินชีวิตในสังคม ซึ่งเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ค่านิยม ความเชื่อ ฯลฯ ของชาวใต้ ซึ่งมีทั้งสิ่งที่สมควรอนุรักษ์สืบต่อไป และสิ่งที่ควรยกเลิก โดยเฉพาะสังคมนิยมที่ว่า ความสุขสมบูรณ์ ความสะดวกสบายได้ล่องลอยไปกับสายลมเสียแล้ว สิ่งจริงแท้แน่นอนคือ บทเรียนราคาแพงที่แต่ละชีวิตแลกมาต้องเก็บรักษาไว้ให้นานเท่านาน

เชิงอรรถ

¹ Merriam - Webster's Encyclopedia of Literature. p. 768.

² กิตติศักดิ์ สุวรรณโกติน. "GONE WITH THE WIND". ใน *หนังสืออเมริกัน ประวัติและงานคลาสสิก*. หน้า 274.

³ แม้นมาส ชวลิต. "คำนำในการพิมพ์ครั้งที่หก". ใน มาร์กาเรต มิตเชลล์. *วิมานลอย เล่ม 1*. แปลจาก *Gone With The Wind*. โดย รอย โรจนานนท์. ไม่ปรากฏเลขหน้า.

⁴ รอย โรจนานนท์ (แม้นมาส ชวลิต). "คำนำในการพิมพ์ครั้งแรก" ใน มาร์กาเรต มิตเชลล์. *วิมานลอย เล่ม 1*. แปลจาก *Gone With The Wind*. โดย รอย โรจนานนท์. ไม่ปรากฏเลขหน้า.

⁵ มาร์กาเรต มิตเชลล์. *วิมานลอย เล่ม 1*. แปลจาก *Gone With The Wind* โดย รอย โรจนานนท์. หน้า 121.

⁶ *เรื่องเดียวกัน*, หน้า 122.

⁷ *เรื่องเดียวกัน*, หน้า 151.

⁸ *เรื่องเดียวกัน*, หน้า 52.

⁹ *เรื่องเดียวกัน*, หน้า 207.

¹⁰ *เรื่องเดียวกัน*, หน้า 674.

¹¹ *เรื่องเดียวกัน*, หน้า 648 - 649.

หนังสืออ้างอิง

กิตติศักดิ์ สุวรรณโกติน. "GONE WITH THE WIND". *หนังสืออเมริกัน ประวัติและงานคลาสสิก*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคลห้องภาพสุวรรณ ม.ป.ป.

มิตเชลล์, มาร์กาเรต. *วิมานลอย เล่ม 1 และเล่ม 2*. แปลจาก *Gone With The Wind*. โดย รอย โรจนานนท์. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : ดอกหญ้า, 2537.

แม้นมาส ชวลิต. "คำนำในการพิมพ์ครั้งที่หก" ใน มาร์กาเรต มิตเชลล์ *วิมานลอย เล่ม 1*. แปลจาก *Gone With The Wind*. โดย รอย โรจนานนท์. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : ดอกหญ้า 2537

รอย โรจนานนท์ (แม้นมาส ชวลิต). "คำนำในการพิมพ์ครั้งแรก". ใน มาร์กาเรต มิตเชลล์. *วิมานลอยเล่ม 1*. แปลจาก *Gone With The Wind*. โดย รอย โรจนานนท์. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : ดอกหญ้า, 2537.

Merriam - Webster's Encyclopedia of Literature. Massachusetts : Merriam - Webster Incorporated, Publishers, 1995.